

139.425

139425

FORSTER GYÖRGY:

JÖTTMENT

30
FILLÉR

1070

20

THE

A JÖTTMENT

IRTA:
FORSTER GYÖRGY

40.082—1942. M. E. szánt.

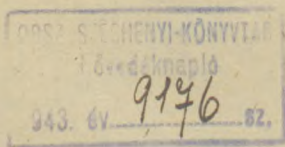
VITÉZ ROZS KÁLMÁN KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 8.

br

Minden jog fenntartva.

139425

Kiadja: vitéz Rozs Kálmán könyvkiadó
Budapest, VI., Aradi-utca 8.
Felelős: vitéz Rozs Kálmán.

Nyomatott: Globus Nyomdai Műintézet Rt., Budapest, VI. ker.,
Aradi-utca 8. — Felelős: vitéz Margittay Antal igazgató.

ELSŐ FEJEZET

A vacsora fagyos hangulatban ért véget

König Klára, aki a négy férfi között egy kicsit a házikisasszony szerepét is vállalta, sietett asztalt bontani.

— A feketét talán a nappaliban lehetne felszolgálni — fordult az öreg Szelecsényihez. — Apától néhány új kottát kaptam, szeretném lejátszani őket. Itt vannak velem.

— Az bizony jó lesz! — kapott a szón Szelecsényi Dénes. — Eszem az ujjait, hogy nem zavarja össze őket, amikor tízhangot is leüt egyszerre.

A leány ránevetett.

— Ha már hízeleg, legalább ne árulja el, mennyire nem ért a zenéhez.

Azután az új segédtisztához fordult.

— Jön?

Vitéz Kis István felállt, de tagadóan rázta meg a fejét.

— Engedelmével, inkább maradok.

Szelecsényi Dénes kiitta a borát.

— Tudod — fordult oda Kis Istvánhoz —, magam is azt vallom, hogy a muzsika teteje a cigány, amikor

úgy hajnaltájt nekikeseredik a szárazfának, de tartom a mondást, hogy a porcellán kedvéért néha még a teát is meg lehet inni.

— Pusztulj, lókötő — mordult fel zsörtölődve Gábor —, azt hiszed, mindenki kíváncsi a locsogásodra?

Amíg átmentek a másik szobába, kissé feloldódott a hangulat. Legalább is Szelecsényi Gábor, így jó vacsora és vén borok után szerette derűsebb szemmel nézni a világot. Nem is álhatta meg, hogy oda ne szöljön a segédtisztnak.

— Derék dolog öcsém, hogy nem érdekli a zongora. Nem is férfiaknak való ez a tangó-féle nyavajgás. Ellenben egy alsós-parti az igen ...

— Megtisztel nagyságos uram, de ...

— Mit de? Csak nem azt akarja mondani, hogy nem tud kártyázni.

— Nem. Hanem talán essünk át előbb a dolgok hivatalos részén ...

Az öreg Szelecsényi felhúzta a szemöldökét.

— Mi van itt hivatalos rész? König barátom sógora, Patkós vezérigazgató úr volt szíves tenni nekem egy ... khm ... egy igen jelentős szívességet. Viszonyásul azt kívánta, hogy vegyem ide magát, öcsém. segédtisztnak. Hát idevettem és ezzel punktum Így van?

König Sándorhoz fordult. Klára apja kissé zavartan igazította meg nyakkendőjét, amely minduntalan félrecsúszott duzzadt tokája fölött, de azért sietve helyeselt.

Így van. És az alsós itt falun komoly dolog.

Kis István komolyan nézett egyik férfiarcról a másikra.

— Sajnálom uraim, hogy fel kell világosítanom Önöket egy kis tévedésükről. Engem ugyanis nem Patkós vezérigazgató úr protekciózott ide. A helyzet az, hogy Ön, Szelecsényi úr, nagyobb összegű beruházási kölcsönt kért az Ipari és Mezőgazdasági Bank Rt-től. A kölcsönt Patkós úr közbenjárásával megszavazták azzal a kikötéssel azonban, hogy az összeg hova fordítását rajtam keresztül ellenőriztetik. A birtok védett birtok lévén, a kikötés igen érthető; engem viszont méltóztassanak a bank kiküldöttjének tekinteni.

Elhallgatott. Zavart csend támadt a szobában s a csendbe furesán és élesen csattant bele a fiatal Szelecsényi és König Klára nevetése, a zongora mellől. Szelecsényi Gábor megköszörülte a torkát.

Hm... khm... akkor hát mit kíván, öcsém?

— Mindenekelőtt a gazdaság könyveibe szeretnék betekinteni. Így reggelre legalább némileg tiszta képet kapnék az ügymenetről és...

— Ügymenet... könyvek... — Szelecsényi nem tudott elfojtani egy bosszús fejcsóválást. — De hiszen öcsém, magam gazdálkodom én itt a fiammal, azokból a könyvekből nem nagyon fog kiokosodni.

— Ha a számlákat és levelezést is megkapom melőlük, akkor talán...

Szelecsényi felvonta a vállát.

— Ha ragaszkodik hozzá, bánom is én... jöjjön át velem az irodába...

Felhúzott szemmel még visszatekintett Königre,

azután előreindult. Kis István meghajolt a zongora felé, követte, Klára apja pedig a szivarok között kezdett vonogatni. Még a rágyújtással bíbelődött, amikor a földbirtokos már visszatért.

Dühösen fújva dobta magát az egyik bőrfotelbe.

— Most azután beszélj... honnan a pokolból szabadították rám ezt a figurát?

König a válát vonogatta.

— Hiszen hallottad... kérlek alássan.

— Jó... jó... de hát a sógorodnak nem jutott eszébe valami okosabb dolog?

— Őszintén szólva... hogy is mondjam...

Szelecsényi krákgva fújta ki a dohányfüstöt, amely a torkára szaladt.

— Egyáltalában nem lelkesedett a dologért, mi?...

— Így is mondhatnám... — König arcán látszott, hogy kínosan keresi a kifejezéseket. — Tudod, a sógoromnak elvei vannak és én, mint szegény rokon, nem igen mondhatok neki ellent. Mint az itteni birtokának vezetője...

— Na, nem irigyellek az állásodért... Prozit!

— Prozit. Tudod, azért nem olyan veszedelmes a dolog... Klára kedvence a sógoromnak...

— És egyedüli örököse...

— Egyedüli örököse. Nem tud olyat kérni a nagybátyjától, amit azonnal nem teljesítene... Most azonban... ebben az esetben...

— Megköltötte magát?

— Nem mondhatnám. Inkább bizalmatlan volt.

Azt mondta, hogy a hűslesztendő szomszédság alatt...
hogya is mondjam... nem sok érdeklődést tanúsítottak
iránta és szóval...

— Értem. Azt hiszi, hogy a fiam az öröksége ked-
véért udvarol a leányodnak. Mi?

Az éles szavakra Kőnig végkép zavarba jött.

— Kérnélek alássan, túlkemény kifejezéseket hasz-
nálsz. Csupán annyit mondott, hogy feltett szándéka
a maga módján örködni Klára boldogságán. Furcsállta
ugyan, hogy én kérem őt a te kölcsönöd ügyében, de
azért szó nélkül belement a dologba. Egy telefonjába
került, kérlek alássan, igazán nem ment nehezen...

— Na hallod... ezerkétszáz hold ősi birtok és az
a rongyos százezer pengő... beruházásra...

— Persze, hiszen érthető. A Szelecsényiek boni-
tása vitán felül áll. Én csodálkoztam is ezen a furcsa
kikötésen... ezen a gazdatiszten... de amikor megír-
tam neked és te mindent elfogadtál...

— Elfogadtam... hát hogyne fogadtam volna
el... A modern és korszerű gazdálkodáshoz tőke kell,
barátom, komoly forgótőke. És ha egyszer a fiam csa-
ládalapításra gondol, csak nem riadhatok vissza egy
kis áldozattól...

Elhallgatott, mert a zongorázás hirtelen abbama-
radt. Klára szeles örömmel szaladt az apjához.

— Képzeld... Dénes azt mondja, hogy tennisz-
pályát épített a parkban.

— Azt bizony... a fiatalember vidáman muto-
gatta fehér és egészséges fogcsorát. — Már meg is ren-
deltem egy vagon vörös salakot. Mellette meg házi-

strand lesz. Ha egy kicsit kibővítetem az artézikutat, annyi vizünk lesz, hogy akár halastavat is csináltathatunk.

König az órájára nézett.

— Ideje indulni... -hazafelé. Az iratokat átadtam, a vacsorát megettük, semmi tennivalónk itt tovább. Pedig még ajándékot is hagyunk, a gazdatisztet.

— Süsd meg! — morgott az öreg Szelecsényi.

Klára elbiggyesztette a száját.

— Unalmas alak... úgy-e, Dénes?

Szelecsényi nevetett.

— Úgy van az jól, ha unalmas. Még az kellene, hogy elcsavarja itt nekem a maga fejét...

Kimentek a tágas tornácra, amely előtt befogva várt a Patkós-birtok kocsija.

A hatalmas park és a kastély sötétben nyújtózott el a holdvilágtalan estében. Csupán a kastély balszárnyán világított két ablakszem: az iroda ablakai.

MÁSODIK FEJEZET

Ragyogó őszi reggel volt.

Szelecsényi Dénes fűtyörészve ment át a parkon. Az apját az irodában találta nagy halom felbontatlan levél mellett. Puskaport méregetett nagy figyelemmel egy sor glédába állított töltényhüvelybe. Éppen csak futó pillantást vetett a fiára.

— Mi ujság?

Dénes a legközelebbi székbe vetette magát.

— Próbacséplést csinálók a kenderből. Úgy fizet, mint a köles.

— Hát a szántás?

— Csak a traktor csinálja. Az igák a cukorrépát cipelik.

— Hm... nem láttad azt a... segéd tisztet?

— A parkban mászkált — vont vállat a fiatal ember —, majd bejön, ha megéhezik. Erről jut eszembe, sohasem reggelizünk?

— Az ajtó megnyílt és Kis István lépett a szobába.

— Jó reggelt kívánok.

— Jó reggelt... Mi újság?

— Az éjjel összeállítottam valami gyors mérlegfélét — lépett közelebb a gazdatiszt.

Szelecsényi fel sem nézett.

— Úgy? És?

— A birtok a két előző telekkönyvi bejegyzéssel immobil; az élő-holt-státus és a terméseredmények azonban igen biztatóak. Ha az új kölesönből huszonöt-harmincezer pengőt a legsürgősebb kifizetnivalók rendezésére fordítunk, a termésértékesítés és a kölesön további részletei tisztán beruházásokra fordíthatók.

Dénes az ujjaival pattintott meglepetésében.

— Bravó! Nem is hittem, hogy ilyen jól állunk...

— Úgy gondoltam, hogy a kölesön további része...

Szelecsényi Gábor egyszerre felegyenesedett.

— Azt csak bízsa rám, öcsém... mikor folyósítják a pénzt?

— Amint előterjesztést teszek rá... — gyújtott cigarettára Kis István s éppen ezért nem hiszem, hogy teljes mértékben nagyságos uramra bízhatom a dolgot.

Dénes felkapta a fejét.

— A fenéti! Hát mit gondol a bank? Maga fog gazdálkodni helyettünk, a mi pénzünkből?

— Dehogy kérem... egyelőre önök is a bank pénzével gazdálkodnak velem együtt...

Szelecsényi a fiára nézett.

— Ne vitatkozzatok. Hát mit gondolt öcsém azzal a beruházással kapcsolatban?

— A terhek amortizációja sürgős, mert negyedik kölcsönre a mai viszonyok között nincs kilátás; tehát olyasmit kell csinálni, ami egy éven belül megvalósítható.

— Nagyon helyes. Pl.?

— Például kertgazdaságot — a park egy részéből.

A két Szelecsényi egymásra nézett.

— Mit beszél? — mordult fel Gábor.

Vitéz Kis István zavartalanul folytatta.

— A birtok ezerkétszáz hold; ebből negyven hold a három tanya belsősége, ötven hold maga a park, ami jórészt gondozatlan és oldalt is esik a főépülettől. Olyan luxus, ami ma nem engedhető meg. Viszont a patak vizének gátolásával, csatornarendszerrel, vagy esetleg artézi kút kibővítésével legalább 20 holdas kertgazdaságot lehet teremteni.

Dénes megrázta a fejét.

— Ez lehetetlen.

— Miért, ha szabad kérdezni? — nézett rá Kiss.

— Mert a park baloldali szárnya meg az artézi kút a patakmederrel együtt másra kell.

— Ezt nem tudtam Mit szándékoznak kezdeni vele?

Dénes megköszöri a torkát.

— Hm... tudja, esetleg nőszülők és akkor rendbe kell hozni ezt a vén bagolyvárat. Tennispályát építtetek és egy apró strandot.

— Úgy?

— Igen. Ezen kár lenne vitatkozni, mert a park megbolygatásába apám sem egyezne bele.

A gazdatiszt az öreg Szelecsényihez fordult.

— Így van, nagyságos uram?

— Természetesen. A Szelecsényi név megkövetel bizonyos külsőségeket. Azonfelül miért ne lehetne azt a kertgazdaságot valamivel messzebb megcsinálni? Csak nem fogok tavasztól őszig kelkáposztát szagolni miatta?

— A csatornázás költségei itt a legkevesebbek. Azt hiszem ez elég döntő érv?

Szelecsényi Dénes felállt. Arca kipirult a visszafojtott indulattól.

— Én pedig azt hiszem — mondta hangosan — hogy túl sok szót pazarolunk erre a hiábavalóságra. Kedves Kiss úr, kihül a reggelije a — szobájában.

— Ahogy tetszik...

A gazdatiszt meghajolt és kiment. Alig csukódott be mögötte az ajtó, Szelecsényi a fiához fordult.

— Mondd, te vén számár, megbolondultál?

— Amiért az orrára koppintottam ennek a tökfilkónak? — hörrent fel Dénes.

Az öreg Szelecsényi a fejét csóválta...

— Tökfilkó, vagy nem tökfilkó, a markában vagyunk. A váltók nincsenek bent a birtok státusában. És ha az esküvő előtt történik valami baj, sütheted a házasságot az örökségeddel együtt.

— Dehát csak nem maradhatok hoppon azzal a tennispályával éppen Klára előtt?

— Eh Klára olyan szerelmes beléd, mint egy bak... légy előtte egy kicsit gondos gazda, még használni is fog az ügyednek. Ne felejsd el, hogy Königéknek szegény rokonok; a pénz Klára örökhagyójánál, a pénztárnél van. És ha ügyeskedsz, az öreg Pintér előtt Klára lesz a legjobb prókátorod...

— Szabad? Hallom, éppen engem csempülnek...

A megnyíló ajtó küszöbén Klára állt nevetve, lovaglóruhában. Kisleányos dicsekvéssel lépett közelebb.

— Lóháton jöttem át, egészen egyedül. Maholnap akár műlovarnőnek is felcsaphatok...

Szelecsényi félretolta a történeteket. Örökké vídám, kedves mosolyával, félkarral magához ölelte Klárát.

— Nem kell forszírozni a lovakat, kisleányom,

nem nőnek való az. Ló helyett elégedjen meg egy számár kormányzásával...

A fiára mutatott, kacsintott és kiment a szobából.

Klára nevetve nézett fel Dénesre

— Láttam az új gazdatisztjüket.

— Hol?

— A parkban. Pár szót beszéltem is vele. Képzelse, azt mondta, hogy kertgazdaságot létesít a teniszpályának helyén...

— Ne hallgasson rá — vörösödött el Dénes — ostoba medve.

Klára bólintott.

— Az, medve... — mondta —, de egész érdekes medve.

És a bezárt ajtóra nézett, mintha várt volna valakit.

HARMADIK FEJEZET

Az őszi már tél felé hajlott. A park fái megrozsdásodtak a levelek, és az ápolatlan utakon bokáig ért az avar. Reggelente tejszínű köd úszott a szántások fölött, a fű deresen csillogott s fölötté ökörnál úszott a hidegen dúdoló téiben. Az ólomszínű levegőben vadludak húztak hangos gágogással.

Előzőleg napokig szakadt az eső. Az utak sártengeré váltak s a patak épülő duzzasztójánál is megakadt a munka. Csak a kubikusok dolgoztak a csatorna földkiemelésén.

Kiss István az uradalom könyvelésének rendbehozásával bibelődött az esős napokon. Mikor azután lóról szállt a kubikusok közelében, egyszerre elvörösödött a méregtől.

— Hé gazda!...

Harsanó hangjára pillanatra megakadt a munka, a kerges kubikus-kezek megbillentették a nyűtt kalapokat. Valahonnan a csákányosok szögletéből visszhangzott a kubikus gazda kurjantása.

— Itt vagyok. Parancs!

S már futott és sáros csizmáit nehézkesen emelgette.

A gazdatisztben forrt a méreg.

— A kutyateremtésit kendnek! Miért nincs kiducolva az állás?

— Instállom, nincs elég deszka...

— Mit beszél? Magam számoltam ki a szükséges mennyiséget... de persze a duccolásért nem jár külön akkord, mi? Ha aztán meglódul a föld és egyszerre lesz vagy féltucat özvegy, akkor jön a számbanom, meg a fiskális...

— De, tekintetes úr!...

— Ne tekintetesurazzon kend, hanem parancsolja ki az árokból az embereket, azután ducolni, míg szépen mondom... fene a jó dolgukat!

A töltés szélén lovas alak tűnt fel lassú ügetésben. Kiss István azonnal megismerte König Klárit, de ebben a pillanatban nem ért rá törődni vele. A kubikus-gazda tehetetlenül topogott előtte; megtanulta már,

hogy a gazdatiszt szava olyan parancs, amit tanácsos megfogadni.

— Instállom, nincs fa...

— Hát ha nincs, akkor eltűzelték.

— Inkább elhordták, tekintetes úr... a fiatal nagyságos úr rakatta ki vele a kis-híd környékét a sár miatt. Mert, hogy az a kisasszony tegnapelőtt is hajszál híjján belefordult lovastól ..

Kiss Istvánnak kapóra jött, hogy Klára éppen szembe ügetett vele a töltés túlsó oldaán. Szája már kinyílt, hogy elparancsolja a leányt a veszélyes helyről, amikor észrevette, hogy a ló léptei nyomán egy helyen lassan repedni kezd a part.

— Vigyázz! — ordította rémulten, de későn.

A meglazult földtömeg hirtelen levált és belezuhant az árokba. Klára lóva felhorkanva ugrott tovább, azután vad vágásban vitte tovább a lovat.

A gazdatiszt ezt észre sem vette: jól látta ugyanis, hogy egy perccel előbb még emberek dolgoztak a laza és kísértetiesen néma földtömeg helyén, amely fölött néhány korábban levert duc imbolygott veszélyesen.

— Heeej! — üvöltött valaki s a kiáltásra csákányos, kapás emberek rohantak elő mindenfelől.

Kiss István meggondolatlanul elsőnek ugrott az árokba; éppen abban a pillanatban, amikor egyik meglazult gerenda elhajlott és lezuhant. Az utolsó pillanatban hajlott félre a biztos halált jelentő ütés elől, a következő másodpercben azonban már közömbösen rúgta odébb a gerendát.

— Ide emberek... gyorsan!...

Kikapta az ásót a legközelebbi kubikos kezéből s maga is munkának látott. Izzadó üstökkel, megfeszült izmokkal dolgoztak hosszú percekig, míg végre egyik földgöröngy alatt feltűnt az első csapzott és véres emberi haj. Kiemelték a szerencsétlent, és utána egy másikat is. Amint utólag kiderült, csak ketten dolgoztak a földcsuszamlás helyén s a gyors segítség az ő életüket is megmentette.

Mire azonban a mentés végetért, Kiss István alig állt a lábán. Szédülve ült le egy földhányásra s egyszer csak könnyű kéz nehezedett a vállára.

— Vérzik a homloka... miért nem kötteti be?...

König Klára állt előtte. A leány észrevette a bajt, aminek akaratlan okozója volt, s amint lovát sikerült lecsillapítania, visszafordult. Végig nézte az egész mentést, de csak dolga végeztén merte háborgatni a gazdatisztet. Kiss István hangja most sem ígért sok jót.

— Köszönöm... — hárfította el a figyelmeztetést — már elküldtem doktorért, az majd beköti. Azok ott... — intett a kubikos kunyhók felé — sokkal rosszabb bőrben vannak.

A leány zavartan játszott lovaglóstorával.

— Igazán sajnálom, hogy éppen az én lovam okozta... ezt a szerencsétlenséget.

A gazdatiszt felállt.

— Kár a lovat okolni — legyintett és szinte sistergett szájából a szó mint a kénsav — a hiba ott volt, hogy a fiatal nagyságos úr elhordatta a támasztódeszkákat — útnak...

— Szelecsényi Dénes?...

— Ő... megmondhatja neki, hogy az ilyesmi kicsit drága mulatság. Mert ha ezek az emberek itt elpatkolnak, én rászórom a halálukat, hogy belefeke-
tedik.

Ránézett a leányra, most először, mióta észre-
vette. Klára sápadtan állt előtte; még az ajka széle is
olyan volt, mint az áttetsző viasz. Bosszúsan fordult
félre.

— Nem akartam megbántani... — mormogta
rosszkedvűen — az ilyesmit azonban úri csirkefogás-
nak tartom s alig várom, hogy ezt személyesen is meg-
mondhassam a fiatalúrnak.

— A harag beszél magából. Dénes kicsit köny-
nyelmű, kicsit meggondolatlan, de egyeneslelkű és
igazságos. Saját magától is be fogja látni, hogy hi-
bázott.

Kis István egy cigarettával vesződött; szeretett
volna rágyújtani, de reszkető keze már a harmadik
gyufát törte. A leány szavaira ismét lángbaborult az
arca.

— Kérem... — mondta elutasítóan — semmi kö-
zöm a fiatal Szelecsényi jellemrajzához. Én magam
azt tartom, hogy idejétnmúlt típus; cigányozó, kártyás,
jópofa dzsentrí. . . hol vagyunk már ettől a mai idő-
ben?...

Földhöz vágta a cigarettát és kissé még mindig
támolyogva bement a kubikusok kunyhójába. Kön-
g Klárát életében először hagyták faképnél; elvörösö-

Éőtt tétován nézet a férfi után, majd lassú, bizonyta-
lan léptekkel elindult a lova felé.

Ha nem szégyelné magát az emberek előtt, sírni
tudott volna sértettségében.

NEGYEDIK FEJEZET

Szelecsényi Gábor éppen az istállóból, kedvenc
lovai mellől tartott a kastély felé, amikor Klárát egy
lovász lesegítette a nyeregből a tornác előtt. A leányon
látszott, hogy alig áll a lábán; a földbirtokos ijedten
lépett hozzá:

— Valami baj történt, Kláríka?

— Nagy baj... — lelkendezett a leány — a csa-
tornánál a leomló föld magaalá temetett két kubikost.

— Patvart... — ütődött meg az öreg — meg-
haltak?

— Nem, mert a gazdatiszt idejében beavatkozott.
Szelecsényi megkönnyebbülve felsóhajtott.

— Akkor nincs baj; pár kiló szalonnával elintéz-
hetjük az ügyet.

König Klára megrázta a fejét

— Aligha. Az a Kis tudja, hogy az árok kibélelé-
sére szánt deszkát Dénes hordatta el a hídhöz. Olya-
nokat mondott, hogy...

— Hogy? — ráncolódott össze a földbirtokos
homloka.

A leány félrenézett.

— Féltem tőle — mondta kitérően, azután körül nézett. — Hol van Dénes?

— Dénes? Hm... A városba ment még tegnap... biztos kicsit kirúgott a hámból.

— Kicsit?... Az éjjel nálunk voltak cigánnyal, három kocsin. De, hogy hamar elmentek, azt hittem, hazajött...

Olyan csalódott arcot vágott, hogy Szelecsényi megsajnálta.

— Na, majd adok az imposztornak, csak kerüljön haza. Egyébként sohse búsuljon miatta, Klárika... jó musznak fornia kell.

Karonfogta a leányt és a tornác felé indult vele, de ebben a pillanatban kocsi fordult be a nyárfasoron. Dénes ült benne kissé sápadtan és karikás szemmel, de amikor Klárit megpillantotta, egyszerre kihúzta magát.

— Kezét csókolom... tyűh, a kutya-fáját, hogy ilyen korán kelt... most aztán rajtakapott a lumpoláson.

— Úgy, úgy hörrent rá az apja kotródj a fürdőszobába és elő ne kerülj, amíg meg nem borotválkoztál, mert...

— Ejha... a végén még agyonütsz... Na, menjünk befele... Klárikától elnézést kérünk egy pillanatra, fontos üzleti ügyben beszélnem kell veled...

— Hm... hát üzleti ügyben tárgyaljál az éjjel?

— Abban is.

— Kivel?

— Noszlopival. Megy egy-két megyei úrral. Erről

jut eszembe, Klárika, úgy-e nem haragusznak az éjszakai háborgatás miatt?

Ránevetett a leányra, mosolya azonban hamisan és erőltetetten hatott. Klára leült a hall egyik foteljében.

— Tudja jól, hogy apám, meg anyám semmiért sem haragszik magára — mosolygott szintelenül. — Azt mondják, hogy mind a kettőjünkben van valami megmagyarázhatatlan kedvesség, hogy még a hibáik sem ellenszenvesek.

— Aha... azt alighanem a lovaktól kapjuk el. Mert aki a lovakat szereti, rossz ember nem lehet.

Szelecsényi már az ajtónál áll.

— Na gyerünk, halljam azt az üzleti ügyet. Később is ráérsz szépeket mondani...

Kiment a fia előtt, de már a küszöb külső felém szembefordult vele.

— Megörültél? Ilyen randalírozást csinálni, éppen most? Mi lesz, ha az öreg Patkós rájön valamire

Dénes arca egyszerre komollyá változott.

— Attól tartok, hogy semmi sem lesz — mondta legyintve.

— Az apja visszanézett rá a szeme sarkából.

— Mennyit vesztettél?

— Nyolcezeret. De becsületszóra...

— Noszlopi nyerte?

— Ó.

— Nem mondtam, hogy ne ülj le vele? Közönséges hamiskártyás.

— Lehet. De eleinte nyertem. Aztán gondoltam, üstökön ragadom a szerencsét.

— Mondhatom, alaposan üstökön ragadtad. Legalább revansot kötöttél-e ki?...

— Természetesen, de... úgy sem tudom előteremteni a nyolcezet. Hacsak Kis nem segít.

— Rajtad? Mikor éppen ma csaknem kettős emberhalál történt miattad?

Pár szóval emlondta a történeteket. Dénes szájából sziszegve sipoltak a szavak.

— A fene egye meg. Ennek is most kellett történnie. Még csak felelősségre sem vonhatom, amiért Klára előtt fecsegett...

Szelecsényi szivarra gyújtott.

— Jó lesz vigyázni arra a fiúra. Klára igen védte a nők szeretik az ilyen forrófejű ideálistákat.

— Hogy Klára és Kis? ... — nyílt el Dénes szeme — ördög vigye, erre idáig nem is gondoltam... Várj, mingyárt beszélek Klarával... és különben is majd elintézem az intéző urat.

Szelesen visszanyitott a hallba, de meglepődve állt meg a küszöbön. Kis István ott állt Klára mellett. Még most is csapzott és sáros volt, arca is kemény, mint a kő. Az ajtónyitásra hirtelen elhallgattak, de Dénesnek úgy tűnt fel, mintha Klára beszélt volna halkán és kéro hangszúllyal.

Legyűrhetetlen ellenszenvvel lépett közelebb.

— Intéző úr, figyelmeztetni szeretném, hogy a szőnyeget is pénzért adják. Lehet, hogy nincs szokva hozzá, tehát figyelmeztetem: a kastélyba megmosa-

kodva és tiszta csizmákkal szoktak belépni a gazdaság alkalmazottjai.

Jól látta, hogy Klára arca lángbaborul a kíméletlen szavakra; ezúttal azonban nem is akarta türtőztetni magát. Valami olyanféle homályos érzés dolgozott benne, hogy ha Kist lehetetlenné teszi a leány előtt, többé már nem kell tartania tőle.

A gazdatisztnek egyellen arcizma sem rándult a kioktatásra. Bólintott.

— Hígyje el, Szelecsényi úr — nyomta meg külön hangsúllyal a szavakat —, hogy tudnék megfelelő választ adni erre a kioktatásra. De belátom, hogy igaza van: a szőnyeget valóban pénzért adják. Viszont mehetségem, hogy sürgősen telefonhoz kértek. Valami Novotni nevű ember hívott fel egy függőben levő ügyvel kapcsolatban.

Dénes úgy tántorodott vissza, mint akit mellbeütöttek.

— Novotni telefonált? ...

Kis István meghajolt Klára előtt.

— Bocsánat, kisasszonyom ... egy kis üzleti tárgyalás.

Az ajtóhoz lépett és hangjában Kis legyőzhetetlenül gúnyos árnyalattal tessékelte előre Szelecsényit.

— Tessék, nagyságos uram ... azt hiszem, legjobb, ha gyorsan átesünk a dolgon.

Átmentek két szobán az irodába, ahol az öreg Szelecsényi már türelmetlenül várta a fiát. Kis István gondosan behúzta maga mögött az ajtót. Szelecsényi Gábor megkönnyebbülve lépett eléje:

— Jó, hogy jön, öcsém... Éppen hívni akartam.

A gazdatiszt bólintott.

— Azt hiszem, tudom is, hogy miért. Ön, Szelecsényi úr, az éjszaka egy tegnap délre kitöltött váltót adott át bizonyos Novotni nevű úrnak...

Szelecsényi Gábor felhördült.

— Micsoda? Hát még váltót is adtál? Pláne lejárt terminussal?...

Dénes legyintett. Fagyos arccal dugott egy cigarettát a fogai közé.

— Most már mindegy.

— Ebben igaza van... — bólintott Kis István — a váltót ki kell fizetni, különben peresítik s egy ilyen per az összes adósságok felmondásával járhat.

— Maga pedig nem ad rá pénzt. Mi?... — tört ki Dénesből váratlanul az önmaga előtt is indokolatlan gyűlölet.

Kis ránézett.

— Ellenkezőleg... adok rá pénzt. — Mondta — egyetlen feltétellel...

Dénes szája elhúzódott.

— Fogadjon meg, hogy soha többé nem veszek kártyát a kezembe?...

— Úgy sem tartaná be a fogadást — legyintett Kis — számomra különben is közömbös, hogy az urak milyen módon igyekeznek megszabadulni a vagyosnuktól. Feltételem az, hogy ezzel a Novotnival szemben a reváns jogát engedje át nekem.

Apa és fiú elképpedt arccal néztek egymásra. Mindkettőjük szemében ott csillogott a gyanú, hogy a segédtsízt váratlanul megbolondult.

Akár akarta, akár nem, Dénesből ki is robbant a kételkedés:

— Ne vegye rossznéven, intéző úr, van magának bátorsága nyolcezer pengőt kockáztatni a bank vagyonából? ...

A kérdés olyan komisz volt, hogy még Szelecsényi Gábor is felszisszent tőle.

— Fogd be a szádat... förmedt a fiára, azután a gazdatisztához fordult. — A feltételt természetesen elfogadjuk, kedves öcsém, indokainak közlését pedig magára bízuk. Elvégre egyformán úriemberek vagyunk... Nem igaz? ...

Kis István szájaszélén apró mosolygásféle jelent meg. Könnyedén meghajolt Szelecsényi Gábor felé.

— Be kell valalnom — kezdte, hogy Szelecsényi úr jól sejtette: nincs bátorságom a bank vagyonát kockáztatni. Nem ilyen nagy összeget, sokkal kevesebbet sem. Én zsellérszülők gyermeke voltam, apám az orosz harctéren szerzett sérülésébe halt bele. De amíg élt, éjjel-nappal dolgozott, hogy ne eressen neki üres kez az életnek. Össze is kuporgatoit vagy tízezer pengőt érő házat, azt örökölttem tőle a vitézi rangon kívül, kis földet, megymást... Körülbelül sejtem, hogy Önöknél mostanában milyen feltételek forognak kockán? nos, hát én megpróbálok segíteni a magam kis vagyonával.

— Elég... ezt viszont nem fogadhatom el. Akkor

inkább... Szelecsényi Dénes elharapta a szót és gyors mozdulatot tett a hátsó zsebe felé. De az apja, mintha csak számított volna a bekövetkezőkre, egyetlen ugrással mellette termelt.

Várj, bolond... — dörmögte és a segédtszhez fordult. — Természetesen méltányoljuk azt a szívességet, amit nekünk tesz öcsém. És nem is feledkezünk meg róla, ígérem... csupán egyetlen kérdést szeretnék tisztázni...

— És az?...

— Van-e lehetőség arra, hogy az mi most ebben a szobában elhangzott, valamikor, valami módon. Klára, vagy a családja fülébe juthat?...

A gazdatiszt elmosolyodott.

— Részemről nincs. — Mondta egyszerűen. — Erre becsületszavamat adom. Ami pedig a revánsos illleti, szeretném, ha Szelecsényi úr közölné velem a helyet, amit megbeszéltek.

— Ma este, itt, nálunk... Novotnit különben külön is felpofozom, amiért telefonált. Megígérte, hogy holnap reggelig nem csinál semmit.

Elnyomta cigarettáját a hamutartón, kiment és bevágta maga után az ajtót, hogy csak úgy csattant,

ÖTÖDIK FEJEZET

Kis István nem volt könnyelmű ember; ellenkezőleg: szellemi vérének minden cseppjével fogta a garast és tiszszér is meggondolt minden pengőn felüli luxus ki-

adást. De azóta, hogy pár óra előtt indulatosan fakép-
nél hagyta Klarát, sok mindenre rájött.

Mindenekelőtt rájött arra, hogy pár hete egyre
azt a tangót dúdolja magaelé, amit megérkezésének
estéjén Klára zongorázott. Azután kiszámította, hogy
kevés szabadidejének jórészét, az a várakozás töltötte
ki, hogy sikerül-e meglátnia König Klárát, vagy nem...

— Ökör vagy, István... — förmedt rá sajátma-
gára, amikor idáig jutott gondolataiban —, ha bele-
szeretnél egy ilyen elérhetetlen nőbe, akkor idd is meg
a levét... és menj innen, amíg nem késő; a te fajtád
nem tudja cserélgetni a nőket, mint az urak...

De persze, maradt... éppen csak egyetlen köny-
nyű gesztussal odadobta egész vagyonát annak, akit
Klára szeretett. Nehogy megtudjon valamit és csalód-
nia kelljen.

Pedig éles paraszteszéve! akkor már régen tudta,
hogy a gögös és zárkózott Szelecsényiek, akik eszten-
dőkön keresztül tudomást sem vettek az alulról jött
milliomos szomszédokról, most a változó idők nyomása
alatt elhatározták, hogy mégis csak megszerzik ma-
guknak a Patkós-milliókat. Kis István ismerte a Pat-
kós-művek vezérigazgatójának történetét; Patkós vas-
munkásként kezdte, páratlan szívóssággal önállósította
magát, majd lassan gyárüzemmé alakította kezdetleges
lakatasműhelyét. Fok-ról-fokra emelkedett a gazdasági
ranglistán, míg végre európai viszonylatban is hatal-
massággá nőtt. Még első, sikerült üzleteinek haszná-
ból vette meg a Szelecsényiek uradalma mellett levő
háromszáz holdas birtokot, amit mintagazdasággá

fejlesztett és testvérhuga férjének, König Sándornak gondjaira bízott. König mellett intéző is volt a birtokon; Patkós nem akart könyöradományt juttatni testvérének, hát ilyen formába burkolta a tartásdíjat. Miután pedig ő maga sohasem ért rá megnősülni, az öregedő agglegények kitartó szenvedélyével, ragaszkodott Klarához, egyetlen élő, fiatal rokonához. Mindenki tudta, hogy évek óta kész Patkós végrendelet König Klárát, az ország egvik legjobb partijává avatja; s hogy a kis udvarházban nem adták egymás kezébe a kőincset a kérők, annak oka a König házaspár félszeg visszavonulása volt. Königek a vagyon árnyékában is megmaradtak egyszerű emberekenek és bár nem hiányzott belőlük az úrhatnamság vágya, nem mertek társaságban mutatkozni. Szelecsényi Dénesnek valóban nem került sok fáradságába pár kedves szóval tökéletesen megbolondítani az öregeket. A jó szomszédiviszony örve alatt, egyre sűrűbben rándult át Klarához s így történt, hogy König Sándor lassan engedelmes eszköz lett Szelecsényiék kezében. Még arra is vállalkozott, hogy Szelecsényi kölcsönügyét támogassa a bátyjánál — még hozzá eredményesen.

Mindezt tudta Kis István, de azt már nem sejtette, hogy az öreg Patkós fanyar bizalmatlansággal szemléli, rokonainak dzsentriskedő hajlamait, sőt a készülődő eljegyzést is.

Patkós várt a végleges elhatározását nem utolsósorban Kis István jelentéseitől tette függővé.

A reváns-partie egyébként a kitűzött időpontban komoly veszedelemben forgott. Novotni ugyan pontosan megérkezett s vele az a két megyei aranyifjú is,

„kik az előző napi kártyacsata hősei voltak; de velük csaknem egyidőben újra kocsizörgés hangzott fel és beállítottak Königék. Valószínűnek látszott, hogy a látogatás véletlen, hiszen a König-család újabban minden alkalmat megragadott, hogy együtt lehessen a Szelecsényiekkel; a partiet azonban veszélyesnek látszott megkezdeni.

Végül is úgy döntöttek, hogy a férfiak külön szobában játszanak, Dénes pedig a menyasszonya mellett marad. Novotni fanyar képpel vette tudomásul, hogy Dénes a gazdatisztra bízta a revánsot. A két aranyifjú azonban korlátlanul lelkesedett. Egyikük mindjárt meg is kereste Klárát, aki történetesen egyedül ült a zongora mellett.

— Mondhatom, Klárika, kapitális fiú ez a Dénes... képzelje, Novotni súlyos revánssal tartozik neki és még annyi fáradságot sem vesz, hogy leüljön a kártyasztalhoz.

Klára szeme kerekre nyílt.

— Hogy érti ezt? ...

— Hja, persze, ez nem asszonydolog... — kapott észbe az aranyifjú — oppardon, Klárika, nem szóltam semmit.

Azzal tovább ódalgott; pillanattal később már König Sándor társaságában kóstolgatta a Szelecsényi-uradalom kisüstön főlt szilvóriumát.

Kis István akkor érkezett meg, amikor a társaság már együtt volt. Komoly volt és közömbös, mint mindig; Novotni valósággal felvillanyozódott, amikor bemutatkoztak. Ezzel a suia jött-menttel helyettesíti ma-

gát Szelecsényi? ... Hiszen ilyenformán biztos a másik nyolcezer pengős nyereség is.

Hideg számító fejfel ült le a kártyaasztalhoz; éppen csak félpohár pálinkát ivott bemelegítőül, pedig Novotni még részegen is félelmes hírű játékos volt. A családi birtokot még apja eltékozte, neki már csak a címer és a cimborák jutottak. Foglalkozott hát mindennel; lovakat adott és vett, kölcsönt közvetített a azt suttogták róla, hogy az üzletei nem mindig tiszták. Nem is vált soha barátjává senkinek; cimbora maradt, a lumpolások és kártyacsaták hőse; amolyan megyei roszpénz, akit megszámlálhatatlan asszony átkozott magános éjszakáin.

Ferblit játszottak és Novotni mindjárt 100 pengő vizivel kezdte. Kis István tartotta és vesztett. A legközelebbi licitálásnál 300 pengője ment el, majd két kisebb tétet megnyert. Utána rögtön 500-át vesztett, majd apróbb tételekben közel másfélezer pengőt.

Szelecsényi Gábor izzadva állt a hátamögött; legszívesebben beleszólt volna a játékba, vagy felállította volna a gazdatisztet. Hiszen a gyermeknek is látnia kellett, hogy Kis egészen ujjonc a ferbli mesterfogásaiban, ahol az ellenfél becsapása a cél.

Félóra múlva Dénes bekukkantott a terembe s amikor meglátta a Novotni előtt tornyosuló százasokat, felállította a gazdatisztet. Félrevonta a legközelebbi sarokba.

— Kis úr, köszönöm, amit eddig tett, de most már elég. Beláthatja, hogy nem bírja az iramot. Adja át a kártyát nekem...

A gazdatiszt komolyan nézett rá. Arcán egyetlen gyűrődés, a veszítő játékos idegkimerülésének legcsekélyebb jele sem látszott.

— Sajnálom, amit kezdtem, azt minden körülmények között be is fejezem.

Visszaült az asztal mellé s Novotni a következő percben ismét nyert. Kisnek az utolsó ezer pengőjéhez kellett hozzányulnia; a két aranyifjú kinyult nyakkal, rángatózó arccal figyelte a játékot. Látszott rajtuk, hogy Novotninak szurkol mind a kettő. Hiszen már előrevetette árnyékát a nyereséget követő ivás.

De ekkor váratlanul megfordult a szerencse. Kis István behúzott néhány nagyobb tétet s hívásai egyre vakmerőbbek lettek. S a kártya úgy járt a kezéhez, mintha zsinóron húzták volna. Negyedóra múlva Novotni keze reszketni kezdett, hívásai rendszertelenné, kapkodóvá váltak. Kis pedig egyre jobban belemelegedett, hívott, egyre hívott, hogy végül Novotni már egyetlen tétet sem mert tartani. Pontosan 60 perc múlva Kis István előtt 8100 pengő nyereség hevert. A gazdatiszt ekkor megfontolt mozdulattal zsebretepte a pénzt és felállt.

— Szabad a váltót...? — fordult Novotnihoz.

A játékos egyetlen szó nélkül nyújtotta át a kitöltött űrlapot. Kis leszámolt eléje 8000 pengőt, megmaradt százast pedig meglobogtatta.

— Én csak egyszerű gazdász vagyok — mondta hangosan —, nem kenyerem, hogy a nehezen szerzett pénzt zöld asztalon kockáztassam. Ha tehát megtetem, keresni is akarok rajta; ez a pénz az Ön tandíja, Novotni úr...

Körülnézett, azután folytatta:

— A koczik befogva várnak... — gondolom, az urak indulni akarnak...

— De öcsém... — hördült fel Szelecsényi, anélkül azonban, hogy közbelépése eredményes lett volna.

Novotni és társasága pár perc múlva már a kocsi-kon ült; semmi marasztalással nem lehetett őket lebeszélni az indulásról. Amint eltűntek a fásor kanyarulatában, Szelecsényi Gábor átölelte a gazdatiszt vállát.

— Ez aztán derék munka volt, öcsém... de most már áru! el, hogy csináltad?...

Kis István mosolygott.

— Egyszerű; kitanultam a módszerét. Novotni úr ugyanis semmivel sem jobb játékos, mint más. Legfeljebb keverni tud jobban. De olyan otromba trükket, hogy gyerekjáték volt megtanulni... Jó éjt, nagyságos uram.

— Csak nem megy el?

— De igen. Reggel korán kell kelnem és még a két sebesült kubikust is meg akarom látogatni. Kérem, mentsen ki, nagyságos uram a társaság előtt.

Átment a hallon a kis ruhatárba, ahonnan folyosó nyílt a vendégszobák felé. Hirtelen hangokat hallott. Önkéntelenül arra tekintett. Csaknem visszatántorodott, a dühös meglepetéstől. A folyosón, közel a vendégszobák bejáratához, Szelecsényi Dénes ölelgetett egy sokszoknyás cselédleányt. A leány, félig riadtan, félig nevetve, tiltakozott.

— De, fiatalúr... ne... még meglátják.

— Hát aztán... — évődött a Szelecsényi fiú —,

jó kedvem van, de különben is, jegyezd meg, hogy más a vadmacska és más az aranyhal. Érted?

Kis István kifordult az ajtón. Nagyon sietett, mert félt, hogy visszafordul és valami jóvátehetetlen ostobaságot csinál.

HATODIK FEJEZET

Kis István sohasem érezte annyira lassúnak az idő múlását, mint azokban a napokban, amelyek a kártyacsata után következtek. De lassan azért eljött a november vége; reggelente vékony jégkéreg képződött a vájukon, majd napokig szakadt a hideg ólmos eső. Az utak sártengerré váltak, közeledett a kubikmunka befejezése is. A gazdatiszt akkor már hetek óta nem lakott a kastélyban; azzal az ürüggyel, hogy a csatorna építését akarja ellenőrizni, kalyibát ültetett össze magának a patakparton és éppen csak a legszükségesebb időt töltötte Szelecsényiék társaságában.

A viszony különben sem javult köztük. Általános emberi tulajdonság, hogy ha valaki nemszeretem szíveséget kényszerül elfogadni, megharagszik az önzetlen jóbarátra; mintha az volna az oka minden bajnak.

König Klára látogatásai is megritkultak az utóbbi időben; a leány mintha sokkal tartózkodóbb lett volna. Szelecsényi Dénes részben ezt a változást is a gazdatisztnek tulajdonította; állandó gyanakvás égett a szemében, hogy vajjon Kis nem árulkodott-e akár Königéknek, akár Patkósnak.

Korán esteledett. Kis István fakunyhójában melegen duruzsolt az apró vadászkalya s az acetilén fény élesen megvilágította a falhoz támasztott asztalt és gyalulatlan deszkából összerótt ágyat. Kint vad szél süvített és szakadt az eső; a kubikusok bebújtak kunyhóikba, csak egy-egy tanyai kutya elnyújtott vonítása zavarta meg az esőkopogás egyhangú muzsikáját.

Hirtelen érélyes kéz dőngette meg az ajtaját. Felriadt.

— No, mi az?

— Tessen már kijönni tekintetes úr. Baj van.

Megismerte a kubikosgazda hangját. Egyetlen mozdulattal felrántotta viharkabátját és kinyitotta az ajtót.

— Csak nem ég a kastély...?

A gazda megrázta a fejét. Mozdulatától egész vízözön zúdult bajuszára, viharvert kalapjáról.

— Nem a... hanem a kisasszony. Felfordult véle a bricska... s ahol ni, már jön is.

A sötétségben valóban kibontakozott König Klára alakja. A saját lábán közeledett, bár ketten is kísérték. Kis István szélesre tárta a kunyhó ajtaját, de a leánv elhárított minden segítséget.

— Nincs semmi bajom — mondta sápadt mosollyal —, csak éppen megijedtem egy kicsit.

— Ilyen időben Isten kísértés volt elindulni.

— Ugyan... hisz minden gödröt kívülről ismerek. Valahogy elbáméskodtam a bakon. Úgy kell nekem.

A gazdatiszt fát tett a tűzre. Megigazította az ágyon a pokrócot.

— Ide üljön, hiszen bőrig ázott. Majd magam megyek a kastélyba kocsióért.

Indult volna, Klára azonban szinte ijedt hangon kiáltott utána.

— Nem... maradjon, kérem. Nincs otthon senki; még délután bementek a városba.

— Kocsit azért csak hozhatok? Elvégre nem mehet gyalog haza...

— Majd felállítják a kocsimat és ide is hozzák. Remélem, a lónak sem történt baja.

Elhallgatott. Sötét szeme kutatóan rebbent a férfire.

— Különben is, beszélni szeretnék magával — tette hozzá halkabban.

Kis István érezte, hogy elvörösödik.

— Velem?

— Igen. Az újabb időben alig lehet látni...

— Azt hiszem, a múltban sem találkoztunk gyakran. S engem a munka ideköt.

Klára megrázta a fejét.

— Ne értsen félre, nem a társasága hiányzott, hanem, mintha újabban — valami rejlene visszavonulása mögött.

— Sejtelmem sincs hogy mire gondol...

— Pedig azt hittem, megértette, hogy arra a bizonyos kártyapartira céloztam.

— Istenem ... leültem kártyázni és nyertem. —
Vont vállat a gazdatiszt.

Igyekezett könnyed hangon beszélni; de hogy a leány tekintete még egyre rajtaégett, nem tudott viszszeránézni rá.

A gyantaszagú deszkafalat bámulta konok kitarással.

Klára várt egy kicsit, azután hirtelen előrehajolt.

— Mondja, Kis István — miért hazudik?

— Nem hazudok.

— De igen. Maga miattam játszott.

Kis István úgy perdült meg, mint akit rugók löknek. A leányra meredt, mintha kísértetet látott volna. Hetek óta még önmaga előtt is igyekezett letagadni a kártya-csata indokait; ezerszer végiggondolta, hogy az örültséggel határos könnyelműség volt kis örökségét kockára tenni — egy ölet miatt. Vagy egy leányért, akihez végelemzésben semmi köze ... sőt, még csak nem is lehet köze.

S mindezek után ez a leány idejön és a szemébe mondja, hogy ő érte játszott. Olyan váratlan és anynyira éles volt ez a rázúduló döbbenet, hogy hirtelenében arra gondolt: nem fecseghetett-e valamit álmában...?

— Maga miatt? — nézett a leányra zavarodottan, még gondolatnak is örültség.

Klára rábólintot.

— Az. Örültség gondolatnak, meg tettnek is. És mégis igaz.

Elhallgatott és az apró vaskályha kivörösödő ol-

dalát nézte. A sugárzó melegtől már párázni kezdett a kis szoba ablaka, mégis meghorzongott és fázósan húzta össze magán a kabátot.

Kis István kapott az alkalmon, hogy másra terelheti a szót.

— Fázik? Azonnal főzök teát, az jót tesz.

— Csak hagyja. Maga, Kis István, úgy-e, parasztlú volt valamikor...?

— Igen. Honnan tudja? — nyílt el a gazdatiszfszemé.

— Apja zsellér volt és bátor katona. Kis örökséget hagyott magára és maga ezt a pénzt dobta fel a kártyaasztalra.

— Nem igaz.

— De igaz. Én ugyanis akkor, amikor magától pénzt kértek Szelecsényi Dénes kártyaadósságának rendezésére, a másik szobában hallgatóztam.

— De kérem...

— Tudom, mit akar mondani. A hallgatóság jellemhiba, pláne magasabb társadalmi körökben. Az én apám azonban pék volt, mielőtt a nagybátyám milliót megszülettek volna. Én nem vagyok túlfinomult lény, és szeretek minden körülmények között tisztán látni, érteni?

— De Klára... nagyságos kisasszonyom...

— Hagyja a címeket, Kis István. Azért hívatkoztam a maga zsellér apjára, aki nyolcezer verejtékes pengőn felül egy megfizethetetlen vitézi címet is hagyott magára, hogy megértset én is ez a fajta vagyok: a hadirokkant vitéz Kis-ek és munkásból gyárrossá ve-

rekedő Patkós Ferencek vére. Ez a fajta nincs hozzá-
szokva a véletlen ajándékaihoz, mert minden fillérért
keményen dolgoznia kell. Tehát azt sem tudom termé-
szetesnek venni, hogy maga Szelecsényi Dénes helyett
leült a kártyaasztalhoz.

— Még mindig nem értem.

— Mert nem akarja. Tudja például, hogy Szele-
csényiék magát nyügnek tartják.

— Tudom.

— Hogy egyikük sem érez hálát maga iránt?

— Tudom.

— Hogy egymásközt „jöttment“ a neve?

— Azt is tudom.

— Tudta már a kártyacsata előtt is?

— Igen.

— Ezek szerint valószínű, hogy csak a kötelesség-
tudás tartja itt.

Kis István felnézett.

— Az is. És még valami. A kenyérkereset.

— Ezt is elhiszem. De ha mindez így van, akkor
mivel indokolja, hogy alapjában véve megfizethetetlen
szívességet tett a gazdája fiának...?

— Semmivel. Játszottam és kész.

— De azért játszott, mert nem akarta, hogy én
tudomást szerezzek Dénes kártyaadósságáról, igaz?

— Nem.

A kérdés és a válasz tömpán koppant el a kisszo-
bában. Utána csend lett. Kis István fülében hallha-
tóan zakatolt a lüktetve áramló vér.

Mit akar itt ez a leány? Ha csakugyan hallgatózott, tudja, hogy becsületszó köti... Nyomoz? Tiszta képet akar nyerni Szelecsényi Dénesről...? Mi történne, ha a kártyaügyről hallgatva, elmondaná neki, hogy a fiatal földbirtokos minden szoknyát körüludvarol, ami az útjába kerül? Hogy a cselédleány vad vadmacska a szemében, Klára pedig csak aranyhal?

Ránézett a leányra.

Oda kellene lépni mellé, a szemébe nézni, megfogni a kezét és azt mondani neki:

— Idehallgasson, Klára... próbálja félretenni a szerelmet. Nézzen körül és lásson tisztán. Szedje le Szelecsényi Dénesről a zergetollas kalapot, a jószabású zakkót és bricseszt, a csizmát, meg a lovaglópalcát. Húzza ki a maradék alól az adósásgban úszó földet, azután mérje meg, mi az eredmény? Lehet, hogy Szelecsényi Dénes sem rosszabb, mint a többi... hogy idővel benő a fejelágya; de ahhoz szenvednie kell, meg kell tanulnia, hogy mi a küzdés, a munka, a csüggedés és az újra felszított fogcsikorgató akarat. És hol van ettől Szelecsényi Dénes, akinek egyetlen létalapja, testi és szellemi élet-eleme: az öröklött föld?... Mérje meg mindezt és vigyázzon rá, hogy olyan emberhez kösse az életét, aki föld és vagyon nélkül, önmagában is talpig ember. Akinek helye van a világban, aki dolgozik, mert nemcsak enni, de teremteni is akar. Mert a föld is és pénz is csak az erős kezekben érték; a gyenge kézből kihúll és a legreimkebb férfiből sem marad vissza más, csak a zergetollas kalap, a csizma, meg a lovaglópálca...

Ha mindezt elmondhatná... de mi köze Kis

István gazdatisztnek König Klára életéhez? Milyen
jogon tartosn neki előadást a férfi értékéről? ..

Sóhajtott.

A hangra Klára felnézett, majd felállt. Szembe-
kerültek egymással. Szinte arasznyira, A leány sze-
mében könnyek nyoma égett; a hangja azonban nyu-
godtan csengett.

— Nos? Nincs semmi mondanivalója?

Kis István visszalépett. Hogyan magyarázza
meg, hogy percek-kor keresztül egyebet sem tett, mint
szónokolt — önmagában ...

— Nincs. — mondta tompán.

Az ajtó előtt nehéz csizmák cuppogása hangzott
fel, amin taposták a sarat. A kubikos gazda kinyitotta
az ajtót.

— Itt a kocsi, kisasszony. Rendbetettük, ahogy
lehetett.

— Jó, jövök. — Bólintott a leány.

A gazdatiszt a kalapja után nyúlt.

— Elkísérem.

— Várjon még.

Szembefordult vele, az acetilén lámpa kékes fény-
körében

— Tudnia kell — mondta és látszott rajta, hogy
keresi a szavakat, —, hogy Szelecsényi Dénes tegnap
megkérte a kezemet.

— Gratulállok, — hajolt meg Kis István és úgy
érezte, hogy valami bitangul erős kéz nagyot csavar
a szívéen.

A leány intett.

— Még korai. Csak feltételesen mondtam igent. Nem szeretem ugyanis a beferezellen dolgokat s az a kártyaügy önnek még beferezellen.

— Ugyan kérem...

— De igen. Maga egyoldalú szívességet tett; én pedig nem bírom az adósságot. Mindenkinek fizetni szoktam; vagy úgy, ahogy a szívem diktálja vagy ahogy lehet.

Kis István elvörösödve lépett hátra.

— Azt jelenti ez, hogy nekem is fizetni akar? Ön?

— Igen, — bölintott Klára. — Már régebben megírtam mindent a nagybátyámnak és ő is osztja azt a véleményemet, hogy adóssai vagyunk. Ezt küldi magának; a kastélyban akartam átadni, de talán így is jó lesz...

Papírlapot tett az asztalra s Kis István, amint odapillantott látta, hogy csekk. Nyolcezer pengőről volt kiállítva.

A megalázottság, a szégyen és düh valósággal megbénította.

Klára közben az ajtóhoz lépett, a küszöböl azonban visszafordult. Szeme könnyes volt, arca égett s a hangja szinte sistergett, mint a forró vason elgőzölő víz.

— És most ne fáradjon az elkísérésemmel. Majd valamelyik ember elkísér. Az olcsóbb.

Kilépett a küszöbön s még látszott, amint a szél vad erővel belekapott a ruhájába. Az ajtó kezdetlegesen zárja hangos csattanással zárut be utána.

HETEDIK FEJEZET

Amint egyedül maradt, Kis István szinte felnyögött tehetetlenségében. Fogcsikorgató dühvel csapott le a papirosra, hogy ezer darabra tépje, de keze hirtelen megakadt a levegőben, mintha megbénult volna.

Hogy is mondta az a leány?

Mindenkinek fizet, vagy szíve szerint, vagy úgy, ahogy lehet.

Neki, úgy látszik, csak ezzel a papírral lehetett, de vajjon miként fizetett volna a szíve szerint?..

Amint idáig ért gondolataiban, egyszerre más színben tűnt fel előtte az egész beszélgetés.

Hiszen — bármennyire lehetetlennek látszik is — mégis megtörténhet, hogy Klára nem a Szelecsényi bűnlajstromára volt kíváncsi, hanem másra.

— Hogy mire?

Megmondta azt is; tudni akarta, hogy csakugyan érte, Klaráért tette kockára a vagyonát. S talán azt várta, hogy nyílt és egyenes választ fog kapni. A nők ilyen dolgokban kiismerhetetlenek.

Kis István a homlokához nyult.

— Lehetséges volna, hogy felkeltettem az érdeklődését? — kérdezte önmagától. — Hogy rokonszenvesnek talál? Vagy pláne, szeret?

A szíve dörömbölte az igent a néma kérdésre, hiába próbált érvet-érvre halmozni ellene. Klára arca, a hang, ahogy beszélt, taglejtése, szeme, az egész

leány mindenestől, félig kimondott vallomás volt. És ő nem vette észre. Még az sem térítette magához, hogy Klára csak félig mondott igent Szelecsényinek s a végleges választ tőle, Kis Istvántól tette függővé... Meg, hogy a nagybátyjának írt. Mi mást jelentene mindez, mint hogy Klára gondol rá, lélekben foglalkozik vele.

S minderre mi történt.

A gazdász úr olyan bambán állt, mint az ökör, amelyik elől elviszik a szecskás ládát...

Az öröm olyan erővel rohanta meg, hogy legszívesebben dörömbölni kezdett volna az ajtón. Azután az eszébe villant, hogy utána kellene menni Klárinak; a szántásokon át talán még meg is előzné a bricskát. Már lódult az ajtó felé, de az utolsó pillanatban azonban visszafogta önmagát.

Hohó, nem oda Buda... itt a csekk, König Klára tehát fizetett. Ha nem is a szíve szerint, hanem csak úgy lehetőformán, a számla végleg kiegyenlítődött. A szekér itt állt, még várt is rá? ha akkor nem kellett, most már hiába szalad utána.

Kiegyenesítette a derekát.

Hogy Kis István szaladjon egy leány után? Azt már nem. Még akkor sem, ha az a leány König Klára; akkor sem, ha még a kiskörmét is arannyal festi s akkor sem, ha a szíve beleszakad.

Itt volt, elszalasztotta, volt, nincs, punctum.

Az élet boldogsága néha jelentéktelen másodperceken múlik.

Szemben vele az ajtó mellett polc húzódott a falon. Rajta teás csésze, aluminium lábas, rumos üveg.

Levette a rumot, hatalmasat húzott az üvegből. Azután cigarettára gyújtott és leült az ágy szélére. Félóra múlva hanyattfekve horkolt az üres üveg mellett; körülötte halomba gyűltek a szétdobált cigarettacsontok.

Reggel fanyar szájjal ébredt. Megborotválkozott, átöltözött és bement a kastélyba. Már nem tétovázott, nem is kesergett, tudta, hogy mit kell tennie. A Kisistvánokat sohasem vághatja földhöz semmi csapás; a Kisistvánok tudnak továbbmenni és újrakezdeni...

Komolyan és minden póz nélkül állt meg a föld-birtokos előtt.

— Nagyságos uram, elutazom...

— Aha, elég volt a faluból? nevetett rá Szelecsényi. Februárban egy kicsit Pestre, mi?

— Nem kérem... végleg elutazom. A munkámmal nagy vonalakban már elkészültem; ha folytatják ott, ahol én abbahagytam, a banknak elég lesz időnként egy-egy ellenőrző szemle.

Szelecsényi Gábor elgondolkozva gyújtott cigarettára.

— Nézze... — szólalt meg végül —, azt hiszem, okosabb lenne, ha végleg nálam maradna intézőnek. Bevallom, én nem sok szerencsével gazdálkodtam eddig, a flamra pedig még kevésbbé számíthatok. Most sincs itthon; már harmadik napja mulat Várhelyen.

A gazdatiszt nagyot nyelt; Dénes alkalmasint az eljegyzést ünnepli hangoskodó cimborák között.

— Sajnálom, mondta nyugodtan. — Az ajánlat

megtisztelő, de nem fogadhatom el. Ellenben, szívesen elfogadok, sőt kérek egy kocsit Várhelyig; szeretnék gyorsvonattal menni.

— Semmiképpen sem marad?

— Semmiképpen.

— Igazán sajnálom. Azt hiszem, majd csak ezután látjuk be, hogy mit veszítünk önben.

Kezet nyújtott. Kis István meghajolt és könnyű szívvel ment végig utoljára a hosszú folyosón. Becsomagolta kevés ruháját s mire készen lett, éppen előállt a kocsi.

Szemérehúzta kalapját, hogy minél kevesebbet lásson az ismerős tájból; de azt mégis észre kellett vennie, hogy a Patkós-birtok irányából könnyű kocsi kanyarodik be a nyárfasorba. Ott Königék mennek át a völgyényhez látogatóba. Na, hiszen mehetnek ... ha egyszer Dénes úr már harmadik napja bomlik.

Jó félóra út volt a város, de bőven volt ideje a vonat indulásáig. Csak ekkor jutott eszébe, hogy egész nap nem evett semmit; betért a „resti“-be és találomra megrendelte a legelső ételt, mely az étlapon a szemébe öltött. Étvágytalanul majszolt, amikor valaki hangos hallózással a vállára ütött.

Felnézett. Egyik megyei aranyifjú állt előtte; ugyanaz, aki a kártyacsatánál is szerepelt.

— Jó, hogy találom, intéző úr ... át kellene nézni az Aranyasba. Dénes már egészen esztelen dolgokat művel.

Kis István vállat vont.

— Hadd műveljen, mindenki úgy ünnepli az eljegyzését, ahogy kedve tartja.

Az aranyifjú tág szemeket meresztett.

— Eljegyzést mondott? De hiszen Dénes éppen bánatában iszik. Amiért kikosarazták.

Erre már a gazdatiszt kezében állt meg a villa.

— Kikosarazák...?

— Hát persze... Akkora kosarat kapott a gazdag Patkós unokahugától, hogy csak győzze hazacipelni.

— Biztos ez?

— Mint a halál. Tegnap meg tegnapelőtt én is velük voltam, de később kidőltem. Elvégre sok, ami sok...

Kis István csaknem felugrott a hírre; első érzése az volt, hogy meg kell fordulni s ahogy a lovai bírák, vágatni vissza Königékhez. De azután meggondolta a dolgot: neki elvégre már egészen mindegy, hogy Klára kit, mikor és hogyan kosaraz ki.

Odakint megszólalt a budapesti gyors jelzőcsengője.

Kezet nyújtott az aranyifjúnak s amint a vonat megállt, felszállt a legelső fülke egyikébe. Behúzódott egy üres szakaszba s még a függőnyt is maga elé húzta.

Kis Istvánt többé semmi sem érdekli, ami König Klárával kapcsolatos. Még a levegő, még az állomás épülete sem. Amíg a mozdony itatott, gondolatlanul bámult magaelé; csak akkor sóhajtott fel megkönnyebbülten, mikor végre elindultak.

Az ütemes, egyre gyorsuló csattogás elvonta, gondolatait saját magától, de hirtelen megnyílt az ajtó s amikor rosszkedvűen felpillantott, úgy ugrott talpra, mint akibe kigyó mart bele.

König Klára állt előtte, pontosan úgy öltözve, ahogyan otthon járni szokott. Kicsit tétozva húzta be maga után az ajtót és leült Kis Istvánnal szemben.

Csak hosszú másodpercek után tudott megszólalni.

— Még most sincs... semmi mondanivalója?

— Klára...

A következő pillanatban már karjaiban tartotta a lányt, de szinte még akkor sem hitte, hogy nem káprázat játszik vele.

Klára azonban már mosolygott a könnyei között.

— Rettenetes ember... — mondta duzzogva — ha nem rohanok maga után, képes lett volna végleg eltűnni.

Kis István lehajtotta a fejét.

— Bocsásson meg, Klári. Tudja, köznapi ember vagyok, nem ismerem a nagy szavakat; talán még az érzelmeimet sem tudom jól kifejezni. Hogy hihettem volna, hogy maga észrevesz engem — Szelecsényi Dénes mellett?...

— Látja, ez a maguk hibája... nem hiszik el a saját értéküket s azt gondolják, hogy mi nők sem tudjuk megkülönböztetni a komoly embert a komolytalantól.

— Mutassak valamit...?

— Mit...?

A lány ránevetett.

— Ne tartson önhittem, legalább két hónapja tudom, hogy szeret. Vártam, hogy majd csak kibújik a szög a zsákból. Azt hittem, talál alkalmat arra, hogy ha kell, akár erőszakkal is elvegyen Szelecsényitől.

— Hiszen, ha tudtam volna...

— Ha tudtam volna... akkor nekimegy és megfojtja, mi? Nos, pár hét előtt elhatároztam, hogy mégis maga lesz a férjem. Megírtam őszintén mindent a nagybátyámnak. Nézze, itt a levél, amit írtam; nem hosszú és tanulságos. Legalább elhiszi, hogy alapos megfontolás után szántam rá magam az ilyen vasúti vőlegényfogásra...

Kis szédülve nyúlt a levél után, valóban nem volt hosszú.

„Drága Klárám — írta Patkós Ferenc — tudtam, hogy nem csalódom benned. Szelecsényi Dénest jól ismerem az apjával együtt; nem rosszindulatú emberek, csak éppen könnyelműek, felületesek, túlságosan urak. Az idő elszaladt felettük s a föld ki fog csúszni a lábuk alól. Második választásod helyes. Kis István talpig ember; biztos lehetsz benne, hogy a jég hátán is eltart egy asszonyt — még akkor is, ha egy szál pendelybe veszi feleségül.

Ha félszeg és gyámoltalan nem ért az asszonyféléhez annál jobb. Mai lány vagy, nem féltelek Őlel öreg nagybátyád: Patkós Ferenc.“

Kis István visszanyújtotta a levelet.

— Most már legalább tudom, hogy szeret —

mondta — de tudom azt is, hogy alaposan meg van a véleménye rólam.

A vonat már teljes sebességgel csattogott; a kalauz megállt az ajtóban, de azt ők ketten már nem vették észre.

VÉGE.

ka-
em

Forgalomba hozza :

Lenner János

lapterjesztő vállalata

